

12. Tatişçev, V.N. (1950). *İzbrannıye trudi po geografii Rossii*. Moskva: Bukinistiçeskoye izdaniye.

13. Adji, M. (1998). *Yevropa. Tyurki. Velikaya Step*. Misl: Moskva.

УДК 37.018.46

Сотніченко І.І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»

ВИПЕРЕДЖАЛЬНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Неграмотною людиною завтрашнього дня буде не той, хто не вмів читати, а той, хто не навчився вчитися.

Елвін Тоффлер

Світові цивілізаційні тенденції розвитку, перехід до високотехнологічного інформаційного суспільства висувають нові вимоги до людини, а це означає – й до освіти. Освіта для людини, її якість, відповідність сучасним вимогам і одночасно орієнтованість на майбутнє – пріоритет розвитку суспільства у XXI столітті.

Закономірно, що в процесі кардинального оновлення системи освіти, ключовою фігурою на всіх її рівнях залишається педагог. Сьогодні і завтра закладам освіти потрібні творчі особистості, які вміють взаємодіяти з людьми, з колективом, розуміють і знають свою роль у суспільстві, професійно компетентні, здатні змінюватися і працювати на майбутнє, відповідно до вимог суспільства і потреб людини: «залишатися там, де були, – означає відставати» [3, С.10].

Аналіз світових тенденцій у галузі педагогічної освіти засвідчує зростання вимог до професіоналізму й особистих якостей педагога. Проблема професійного розвитку педагогічних працівників постійно знаходиться в центрі уваги науковців (В. Бойко, Я. Бондарук, Н. Дяченко, В. Ковальчук, В. Кремень, В. Пуцов, Л. Пуховська, А. Сбруєва, Т. Сорочан та інші), є предметом дискусій, в яких все частіше наголошується, що розвиток має бути випереджальним.

Мета дослідження – обґрунтувати важливість випереджального професійного розвитку педагога в умовах розбудови нової української школи.

За реалізації Концепції «Нова українська школа» освітянська спільнота отримала творчі модернізаційні виклики, за яких видозмінюється соціальна й професійна місія педагога в контексті європейського професіоналізму із збереженням кращих ментальних українських характеристик. Таке соціальне замовлення актуалізує необхідність у фахівцях, які відповідають викликам суспільства знань, здатних до неперервного інтелектуального, культурного і духовного розвитку впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, орієнтовані на збереження, примноження та передачу гуманістичних суспільних цінностей, засвоєння нових професійних ролей і

функцій, адаптовані до умов знаннєвого, інформаційного суспільства [1]. У системі Нової української школи безперервний професійний розвиток педагога передбачає його саморозвиток і самореалізацію впродовж усього життя.

Закон України «Про освіту» дозволяє вчителю обирати будь-який з видів освіти. В освітньому просторі пропонується велика кількість альтернативних моделей професійного розвитку педагога. Диверсифіковано форми підвищення кваліфікації: курси при інститутах післядипломної педагогічної освіти, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах, педагогічних студіях, онлайн-курсах, конференціях тощо.

У відкритому і доступному освітньому середовищі нового типу, кожен педагог може знайти своїх «учителів», свій «клас», зібрати будь-який набір «освітніх послуг» у їх формальному (курси за структурованими, продуманими і затвердженими програмами, різні підручники авторитетних вчених і педагогів, методичні розробки тощо), неформальному (майстер-клас, тренінг) та інформальному (участь у віртуальних проєктах, спільнотах соціальних мереж та ін.) варіантах [2]. Сучасний вчитель має поєднати різні види здобуття освіти та будувати власну траєкторію навчання, орієнтовану на майбутнє. Нова якість освіти неможлива без творчого вдосконалення та саморозвитку педагогів. Творчо працюючий педагог сам собі створює особистий імідж, працюючи на випередження.

В Новій українській школі розпочато роботу з модернізації матеріально-технічного й навчально-методичного забезпечення, професійної підготовки педагогів, але в умовах нових викликів, що постають перед учителем, головне розуміння того, що треба не тільки вміти навчати інших, а і ефективно навчатися самому – знову й знову, з урахуванням швидких змін у суспільстві, необхідності бути готовим до них, до навчання і співпраці з сьогоденними учнями і тими, хто прийде в клас завтра (нові покоління).

За результатами дослідження зроблено наступні **висновки**:

- ✓ професійний розвиток педагога Нової української школи має носити випереджальний характер;
- ✓ такий розвиток має відбуватися на трьох рівнях: безпосередньо в закладі освіти, в системі підвищення кваліфікації, і, головне, – самоосвіта;
- ✓ педагог сам проєктує індивідуальну траєкторію професійного розвитку, яка інтегрує різні форми, моделі, інституції підвищення рівня професійної компетентності і особистого розвитку, відповідно до власного досвіду і потреб, а також потреб і вимог своїх учнів: теперішніх і майбутніх;
- ✓ педагог несе відповідальність за власний професійний розвиток, отримуючи право вибору форм, методів свого навчання, інституцій та термінів підвищення кваліфікації;
- ✓ інституції, які пропонують вчителю послуги з підвищення кваліфікації, мають реалізувати різні моделі професійного неперервного і випереджального розвитку педагогів;

- ✓ система післядипломної педагогічної освіти має працювати на випередження і тому потребує суттєвого оновлення;
- ✓ необхідно розробити ефективні моделі та технології навчання на основі найкращих міжнародних та вітчизняних практик, з урахуванням основних тенденцій розвитку суспільства, запитів педагогічних працівників та закладів освіти.

Література

1. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
2. Евладова Е. Б., Логинова Л. Г. Самоорганизация как перспективная возможность развития дополнительного образования детей. Вестник Костромского государственного университета. Серия: Педагогика. Психология. Социокинетика. 2014. № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/samoorganizatsiya-kak-perspektivnaya-vozmozhnostrazvitiya-dopolnitelnogo-obrazovaniya-detey>
3. Навчати і навчатися: як і куди зростати українському вчителю? Результати дослідження сфери підвищення кваліфікації й сертифікації у рамках спільної ініціативи руху EdCamp Ukraine і Міністерства освіти і науки України / О. Елькін, О. Марущенко, О. Масалітіна, І. Мінковська. Х.: Вид-во «Дім Реклами», 2019. 120 с.

УДК 37.035

Сохацькі П.

магістер, канцлеж Люблінської Вищої Школи в Риках
(Польща)

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ

Постановка проблеми. За останні декілька років еміграція українців стала досить звичним феноменом. Еміграційні процеси можуть бути викликані різноманітними причинами. У пошуках хорошого заробітку, через незнання іноземної мови дорослі часто стають полоненими у трудовому рабстві. Вербують у трудове рабство переважно сільських, соціально незахищених людей. Зазвичай в таку категорію потрапляють жінки (65-70% з усіх мігрантів). Питання виховання дітей трудових мігрантів є однією із глибоких проблем в сучасній соціальній педагогіці, адже відлучення одного з батьків від дитини неприпустиме, бо сім'я є першоджерелом соціалізації дитини, її виховним інститутом.

Актуальність дослідження зумовлена трудовою міграцією, як явищем, що об'єктивно впливає на розвиток соціально-економічних та суспільно-політичних відносин у країні. Поряд із позитивними моментами цього процесу (матеріальне забезпечення родин, можливість професійного зростання, діалог культур тощо) з'являється низка негативних явищ, які, в першу чергу, позначаються на родині та дітях. Від'їзд батьків за кордон на заробітки стає причиною порушення основної функції сім'ї – виховання підростаючого